17/04/2019

Κλῖμαξ, Λόγος 21, περὶ Κενοδοξίας

/ Ορθόδοξες Προβολές

ΜΕΡΙΚΟΙ συνηθίζουν, ὅταν ὁμιλοῦν περὶ τῶν παθῶν καὶ τῶν λογισμῶν, νὰ κατατάσσουν τὴν κενοδοξία σὲ ἰδιαίτερη τάξι, χωριστὰ ἀπὸ τὴν ὑπερηφάνεια. Γι᾽ αὐτὸ καὶ λέγουν ὅτι εἶναι ὀκτὼ οἱ πρῶτοι καὶ κυρίαρχοι πονηροὶ λογισμοί. Ἀντιθέτως ὁ Θεολόγος Γρηγόριος καὶ ἄλλοι ἀπὸ τοὺς διδασκάλους τοὺς ἐμέτρησαν ἑπτά. Σ᾽ αὐτοὺς περισσότερο πείθομαι καὶ ἐγώ· διότι ποιὸς μπορεῖ νὰ ἔχη ὑπερηφάνεια, ἀφοῦ ἐνίκησε τὴν κενοδοξία; Τόση δὲ μόνο διαφορὰ ἔχουν μεταξύ τους, ὅση ἔχει ἐκ φύσεως τὸ παιδὶ ἀπὸ τὸν ἄνδρα καὶ τὸ σιτάρι ἀπὸ τὸν ἄρτο. Τὸ πρῶτο δηλαδὴ εἶναι ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ δεύτερο τὸ τέλος. Τώρα λοιπὸν ποὺ τὸ καλεῖ ἡ περίστασις ἂς ὁμιλήσωμε μὲ συντομία γιὰ τὴν ἀρχὴ καὶ τὴν ὁλοκλήρωσι τῶν παθῶν, δηλαδὴ τὴν ἀνόσιο οἴησι. Λέγω μὲ συντομία, διότι ὅποιος ἐπιχειρεῖ νὰ φιλοσοφήση γι᾽ αὐτὴν εἰς μῆκος, ὁμοιάζει μὲ ἐκεῖνον ποὺ ματαιοπονεῖ προσπαθώντας νὰ ζυγίση τοὺς ἀνέμους.

2. Ἡ κενοδοξία εἶναι ὡς πρὸς μὲν τὴν μορφή, μεταβολὴ τῆς φυσικῆς τάξεως καὶ

διαστροφὴ τῶν καλῶν ἠθῶν καὶ παρατήρησις παντὸς ἀξιομέμπτου πράγματος. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ποιότητα, σκορπισμὸς τῶν καμάτων, ἀπώλεια τῶν ἱδρώτων, δόλιος κλέπτης τοῦ θησαυροῦ, ἀπόγονος τῆς ἀπιστίας, πρόδρομος τῆς ὑπερηφανείας, ναυάγιο μέσα στὸ λιμάνι, μυρμήγκι στὸ ἀλώνι, ποὺ εἶναι μὲν μικρό, ἀλλὰ ἀπειλεῖ νὰ κλέψῃ ἀθόρυβα ὅλον τὸν καρπὸ καὶ τὸν κόπο τοῦ γεωργοῦ.

3. Τὸ μυρμήγκι περιμένει νὰ γίνῃ τὸ σιτάρι, καὶ ἡ κενοδοξία νὰ συναχθῇ ὁ πνευματικὸς πλοῦτος. Καὶ τὸ μὲν μυρμήγκι τρέχει γιὰ νὰ κλέψῃ· ἡ δὲ κενοδοξία χαίρεται γιατί θὰ διασκορπίσῃ. Τὸ πνεῦμα τῆς ἀπογνώσεως χαίρεται, ὅταν βλέπῃ νὰ πληθύνεται ἡ κακία, ἐνῷ τὸ πνεῦμα τῆς κενοδοξίας χαίρεται, ὅταν βλέπῃ νὰ πληθύνεται ἡ ἀρετή. Εἴσοδος γιὰ τὸ πρῶτο εἶναι τὰ πλήθη τῶν τραυμάτων, ἐνῷ γιὰ τὸ δεύτερο ὁ πλοῦτος τῶν καμάτων.

4. Παρατήρησε καὶ θὰ ἰδῇς ὅτι αὐτὴ ἡ ἀνόσιος, δηλαδὴ ἡ κενοδοξία, εἶναι ἀκμαία καὶ μέχρι τοῦ τάφου. Θὰ τὴν ἰδῇς στὰ ροῦχα καὶ στὰ μύρα καὶ στὴν νεκρικὴ πομπὴ καὶ στὰ ἀρώματα καὶ σὲ πολλὰ ἄλλα.

5. Παντοῦ λάμπει ὁ ἥλιος ἄφθονα, καὶ παντοῦ σὲ κάθε ἔργο χαίρεται ἡ κενοδοξία. Π.χ. ὅταν νηστεύω, κενοδοξῶ, ἀλλὰ καὶ ὅταν καταλύω γιὰ νὰ μὴ φανῇ ἡ ἀρετή μου, πάλι κενοδοξῶ μὲ τὴν ἰδέα ὅτι εἶμαι συνετός. Ὅταν φορῶ λαμπρὰ ροῦχα νικῶμαι ἀπ᾽ αὐτήν, ἀλλὰ καὶ ὅταν τὰ ἀντικαταστήσω μὲ ταπεινὰ πάλι κενοδοξῶ. Ὅταν ὁμιλῶ νικῶμαι, ἀλλὰ καὶ ὅταν σιωπῶ πάλι νικῶμαι. Ὅπως καὶ ἂν τὴν ρίξεις αὐτὴ τὴν τρίβολο ἄκανθα, ἵσταται ὄρθιο τὸ κεντρί της.

6. Ὁ κενόδοξος δείχνει ὅτι εἶναι πιστός, ἐνῷ εἶναι εἰδωλολάτρης. Φαινομενικὰ μὲν σέβεται τὸν Θεόν, ἀλλὰ στὴν πραγματικότητα ἐπιζητεῖ νὰ ἀρέσῃ στοὺς ἀνθρώπους καὶ ὄχι στὸν Θεόν. Κενόδοξος εἶναι κάθε ἐπιδεικτικὸς ἄνθρωπος. Τοῦ κενοδόξου ἡ νηστεία εἶναι χωρὶς μισθὸ καὶ ἡ προσευχὴ ἄκαιρη καὶ ἄστοχη. Διότι καὶ τὰ δυὸ τὰ κάνει γιὰ τὸν ἀνθρώπινο ἔπαινο. Ὁ κενόδοξος ἀσκητὴς εἶναι διπλὰ ἀδικημένος, ἀφοῦ καὶ τὸ σῶμα του τὸ τυραννεῖ, καὶ μισθὸ δὲν παίρνει.

7. Ποιὸς δὲν θὰ γελάσῃ μὲ τὸν ἐργάτη τῆς κενοδοξίας ποὺ παρίσταται στὴν ψαλμῳδία καὶ ἐπηρεαζόμενος ἀπὸ αὐτήν, ἄλλοτε γελᾷ καὶ ἄλλοτε κλαίει ἐνώπιον ὅλων;

8. Ἀποκρύπτει πολλὲς φορὲς ὁ Θεὸς ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ τὰ καλὰ ποὺ ἔχομε ἀποκτήσει. Ἦλθε ὅμως αὐτὸς ποὺ συνηθίζει νὰ ἐπαινῇ, ἢ μᾶλλον νὰ πλανᾷ, καὶ μὲ τοὺς ἐπαίνους μᾶς ἄνοιξε τὰ μάτια. Καὶ μόλις αὐτὰ ἄνοιξαν, ἐξαφανίσθηκε ἀπὸ μέσα μας ὁ πνευματικὸς πλοῦτος.

9. Ἐκεῖνος ποὺ κολακεύει εἶναι ὑπηρέτης τῶν δαιμόνων, ὁδηγὸς πρὸς τὴν ὑπερηφάνεια, ἐξολοθρευτὴς τῆς κατανύξεως, ἀφανιστὴς τῶν καλῶν ἔργων, ἀποπλανητὴς ἀπὸ τὸ σωστὸ δρόμο. «Οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς, λέγει ὁ προφήτης, πλανῶσιν ὑμᾶς» (Ἡσ. γ΄ 12).

10. Ἴδιον τῶν προχωρημένων στὴν ἀρετὴ εἶναι νὰ ὑπομένουν γενναῖα καὶ εὐχάριστα τὶς ὕβρεις. Ἴδιον ὅμως τῶν ἁγίων καὶ τῶν ὁσίων εἶναι νὰ παρέρχωνται ἀβλαβῶς τοὺς ἐπαίνους.

11. Εἶδα πενθοῦντας νὰ τοὺς ἐπαινοῦν καὶ νὰ ἐξοργίζωνται γι᾽ αὐτό. Ἔτσι σὰν σοφοὶ ἔμποροι σὲ πανήγυρι ἀντάλλαξαν τὸ πάθος τῆς κενοδοξίας μὲ τὸ πάθος τῆς ὀργῆς.

12. «Οὐδεὶς γινώσκει τὰ τοῦ ἀνθρώπου, εἰ μὴ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου τὸ ἐν αὐτῷ» (Α΄ Κορ. β΄ 11). Γι᾽ αὐτὸ ἂς αἰσχυνθοῦν καὶ ἂς κλείσουν τὸ στόμα τους ὅσοι ἐγκωμιάζουν τοὺς ἄλλους κατὰ πρόσωπον.

13. Ὅταν ἀκούσης ὅτι ὁ πλησίον σου ἢ ὁ φίλος σου σὲ περιεγέλασε πίσω σου ἢ ἐμπρός σου, ἐσὺ νὰ τοῦ δείξης ἀγάπη καὶ νὰ τὸν ἐπαινέσης.

14. Εἶναι μεγάλο πράγμα τὸ νὰ ἀποδιώξης ἀπὸ τὴν ψυχή σου τὸν ἔπαινο τῶν ἀνθρώπων. Μεγαλύτερο ὅμως εἶναι τὸ νὰ ἀποδιώξης τὸν ἔπαινο τῶν δαιμόνων.

15. Δὲν ἔδειξε ταπεινοφροσύνη αὐτὸς ὁ ὁποῖος ἐξευτέλισε τὸν ἑαυτό του· γιατί πῶς δὲν θὰ σηκώση κανεὶς τὰ ἰδικά του λόγια; ἀλλὰ ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος ἐξυβρίσθη ἀπὸ ἄλλον καὶ παρὰ ταῦτα δὲν ἐλάττωσε ἀπέναντί του τὴν ἀγάπη του.

16. Ἐπεσήμανα τὸν δαίμονα τῆς κενοδοξίας νὰ σπείρη λογισμοὺς σὲ κάποιον ἀδελφό, καὶ συγχρόνως νὰ τοὺς φανερώνη αὐτοὺς καὶ σ᾽ ἕναν ἄλλο. Καὶ ἐν συνεχείᾳ νὰ κάνη τὸν δεύτερο νὰ ἀποκαλύψη στὸν πρῶτο τὰ μυστικὰ τῆς καρδιᾶς του, ὥστε αὐτὸς νὰ τὸν μακαρίζη ὡς προορατικό. Μερικὲς φορὲς ὁ ἀνόσιος δαίμων τῆς κενοδοξίας ἐγγίζει καὶ στὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ προξενεῖ διάφορες κινήσεις καὶ παλμούς.

Μὴν τὸν παραδεχθῆς τὸν δαίμονα αὐτόν, ὅταν σου ὁμιλῆ γιὰ ἐπισκοπὲς ἢ ἡγουμενίες ἢ διδασκαλικὰ ἀξιώματα. Πρόσεξε γιατί εἶναι δύσκολο νὰ ἀπομακρύνης τὸν σκύλο ἀπὸ τὸ τραπέζι τοῦ κρεοπωλείου. Μόλις αὐτὸς ἀντιληφθῆ ὅτι ἔχομε κάποια εἰρηνικὴ κατάστασι, μᾶς προτρέπει ἀμέσως νὰ ἐγκαταλείψωμε τὴν ἔρημο

καὶ νὰ ἀναχωρήσωμε γιὰ τὸν κόσμο. «Πήγαινε, μᾶς λέγει, νὰ σώσης ψυχὲς οἱ ὁποῖες χάνονται»!

17. Ἄλλη εἶναι ἡ μορφὴ τῶν Αἰθιόπων καὶ ἄλλη ἡ μορφὴ τῶν ἀνδριάντων. Κατὰ παρόμοιο τρόπο ἄλλη εἶναι ἡ μορφὴ τῆς κενοδοξίας τῶν κοινοβιατῶν καὶ ἄλλη τῶν ἐρημιτῶν.

18. Τὶς ἐπισκέψεις τῶν κοσμικῶν στὴν Μονὴ τὶς ἀντιλαμβάνεται πρώτη ἡ κενοδοξία καὶ προτρέπει τοὺς πιὸ ἐλαφροὺς μοναχοὺς νὰ ἐξέλθουν νὰ ὑποδεχθοῦν τοὺς ἐρχομένους. Τοὺς κάνει νὰ πέφτουν στὰ πόδια τους, καὶ ἔτσι φορεῖ τὸ προσωπεῖο τῆς ταπεινοφροσύνης αὐτὴ ποὺ ξεχειλίζει ἀπὸ ὑπερηφάνεια. Κάνει συνεσταλμένο καὶ ταπεινὸ τὸν τρόπο τῆς συμπεριφορὰς καὶ τὸν τόνο τῆς φωνῆς καὶ κοιτάζει στὰ χέρια τῶν ἐπισκεπτῶν γιὰ νὰ λάβη τὰ δῶρα τους. Ἐπὶ πλέον τοὺς ἀποκαλεῖ κυρίους καὶ προστάτας καὶ ὅτι σ᾽ αὐτοὺς χρωστοῦν μετὰ τὸν Θεὸν τὴν ζωή τους οἱ μοναχοί.

Ἐν συνεχείᾳ ἐνῷ ἐκάθισαν στὴν τράπεζα, τοὺς προτρέπει νὰ ἐγκρατεύωνται καὶ νὰ ἐπιπλήττουν αὐστηρὰ τοὺς κατωτέρους, διότι δῆθεν αὐτοὶ δὲν ἐγκρατεύονται. Ἐνῷ ἦλθε ἡ ὥρα τῆς ψαλμῳδίας, τοὺς ῥαθύμους τοὺς ἔκανε προθύμους, τοὺς ἀφώνους καλλιφώνους καὶ τοὺς νυσταλέους ἀγρύπνους. Τοὺς προτρέπει ἀκόμη νὰ καλοπιάνουν τὸν κανονάρχη καὶ νὰ τὸν ἐκλιπαροῦν νὰ τοὺς παραχωρήση τὰ πρωτεῖα στὴν ψαλμῳδία. Τοὺς κάνει νὰ τὸν ἀποκαλοῦν πατέρα καὶ διδάσκαλο. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἕως ὅτου ἀναχωρήσουν οἱ ξένοι!

Ὅσους τιμῶνται καὶ προτιμῶνται τοὺς ὠδήγησε στὴν ὑπερηφάνεια καὶ ὅσους καταφρονοῦνται στὴν μνησικακία.

19. Ἡ κενοδοξία πολλὲς φορὲς ἀντὶ γιὰ τιμὴ προξένησε ἀτιμία. Διότι συνέβη νὰ ὀργισθοῦν (ἐξ αἰτίας της) οἱ μαθηταί της, καὶ ἔτσι τοὺς ἐντρόπιασε ἀφάνταστα (ἐμπρὸς στοὺς ἄλλους). Ἡ κενοδοξία τοὺς ὀξύθυμους ἐπὶ παρουσίᾳ ἀνθρώπων τοὺς μετέβαλε σὲ πράους. Κάνει μεγάλη ἔφοδο σὲ ὅσους ἔχουν φυσικὰ χαρίσματα, καὶ ἐκμεταλλευομένη αὐτὰ ὠδήγησε πολλὲς φορὲς τοὺς ἀθλίους στὴν πτῶσι.

20. Εἶδα ἕναν δαίμονα ποὺ ἐλύπησε καὶ ἐδίωξε τὸν ἀδελφό του! Ἐνῷ δηλαδὴ ἕνας μοναχὸς ἦταν ὠργισμένος, ἔφθασαν κοσμικοὶ ἐπισκέπτες, ὁπότε μετεπωλήθη ὁ ἄθλιος ἀπὸ τὴν ὀργὴ στὴν κενοδοξία, δηλαδὴ ἐμφανίσθηκε ὡς πράος στὰ μάτια τῶν ἐπισκεπτῶν. Δὲν μποροῦσε βεβαίως νὰ δουλεύη συγχρόνως καὶ στὰ δυὸ πάθη, καὶ στὴν ὀργὴ καὶ στὴν κενοδοξία.

21. Αὐτὸς ποὺ πουλήθηκε στὴν κενοδοξία ζῆ διπλὴ ζωή. Ἐξωτερικὰ καὶ μὲ τὸ

σχῆμα του ζῆ ὡς μοναχός, μὲ τὶς ἐσωτερικές του ὅμως σκέψεις καὶ διαθέσεις ὡς κοσμικός.

22. Ἐὰν σπεύδωμε γρήγορα νὰ ἐπιτύχωμε τὴν εὐαρέστησι τὴν ἄνω, ἂς φροντίζωμε πολὺ νὰ γευθοῦμε καὶ τὴν ἄνω δόξα. Διότι αὐτὸς ποὺ ἐγεύθηκε ἐκείνη τὴν δόξα, θὰ καταφρονήση κάθε ἐπίγειο δόξα. Ἀπορῶ δὲ πῶς θὰ μποροῦσε κάποιος νὰ καταφρονήση τὴν δεύτερη, χωρὶς νὰ γευθῆ τὴν πρώτη.

23. Πολλὲς φορές, ἐνῷ μας εἶχε κλέψει ἡ κενοδοξία, γυρίσαμε καὶ τὴν ἐκλέψαμε ἐμεῖς μὲ πιὸ ἔξυπνο τρόπο. Εἶδα μερικοὺς ποὺ ἄρχισαν κάποια πνευματικὴ προσπάθεια ἀπὸ κενοδοξία καί, μολονότι ἡ ἀρχὴ ἦταν ἀξιόμεμπτη, τὸ τέλος ὑπῆρξε καλὸ καὶ ἐπαινετό, διότι ἐν τῷ μεταξὺ μετέστρεψαν τὴν κακὴ σκέψι.

24. Ὅποιος ὑπερηφανεύεται γιὰ φυσικὰ χαρίσματα, δηλαδὴ ὀξύνοια, εὐκολία στὴν μάθησι, στὴν ἀνάγνωσι καὶ στὴν προφορά, εὐφυΐα καὶ ἄλλα παρόμοια, αὐτὸς οὐδέποτε θὰ ἀποκτήση τὰ ὑπερφυσικὰ ἀγαθά. Διότι ὁ ἄπιστος στὰ ὀλίγα θὰ φανῆ καὶ στὰ πολλὰ ἄπιστος καὶ κενόδοξος.

25. Γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῆς τελείας ἀγάπης καὶ πλουσίων χαρισμάτων καὶ θαυματουργικῆς καὶ προορατικῆς δυνάμεως, πολλοὶ βασανίζουν καὶ καταπονοῦν ἀδίκως τὸ σῶμα τους. Ἐλησμόνησαν οἱ ταλαίπωροι ὅτι ὄχι οἱ κόποι, ἀλλὰ κυρίως ἡ ταπείνωσις εἶναι ἡ μητέρα ὅλων αὐτῶν. Ὅποιος ἀπαιτεῖ πνευματικὰ δῶρα ἀντὶ τῶν κόπων του, ἔβαλε σαθρὸ θεμέλιο. Ὅποιος ὅμως θεωρεῖ τὸν ἑαυτόν του χρεώστη δοῦλο, αὐτὸς ξαφνικὰ θὰ λάβη ἀπὸ τὸν Θεὸν ἀνέλπιστο πνευματικὸ πλοῦτο.

26. Μὴ πείθεσαι στὸν λικμήτορα, στὸν δαίμονα δηλ. ποὺ λιχνίζει καὶ καταστρέφει, ὅταν σοῦ προτείνη νὰ παρουσιάζης τὶς ἀρετές σου, γιὰ νὰ ὠφεληθοῦν δῆθεν ὅσοι σὲ ἀκούουν. «Τί γὰρ ὠφεληθήσεται ἄνθρωπος, ἐὰν ὅλον τὸν κόσμο κερδήση ἢ ὠφελήση, ἑαυτὸν δὲ ζημιώση»; (Ματθ. ις΄ 26). Τίποτε δὲν ὠφελεῖ περισσότερο αὐτοὺς ποὺ μᾶς βλέπουν ἀπὸ τὴν ταπεινὴ καὶ εἰλικρινὴ συμπεριφορὰ καὶ τὸν ἀνεπιτήδευτο λόγο. Ἔτσι δίδεται καὶ στοὺς ἄλλους παράδειγμα νὰ μὴν ὑπερηφανεύωνται ποτέ, πράγμα ἀπὸ τὸ ὁποῖο τί ὑπάρχει περισσότερο ὠφέλιμο;

27. Κάποιος ἀπὸ τοὺς προορατικοὺς Πατέρας ἐπρόσεξε τὰ ἑξῆς τὰ ὁποῖα καὶ διηγεῖτο: «Ἐνῷ καθόμουν σὲ σύναξι μοναχῶν, ἦλθαν οἱ δαίμονες τῆς κενοδοξίας καὶ τῆς ὑπερηφανείας καὶ κάθησαν δεξιὰ καὶ ἀριστερά μου. Καὶ ὁ πρῶτος μοῦ ἐκεντοῦσε τὴν πλευρὰ μὲ τὸν δάκτυλο τῆς κενοδοξίας καὶ μὲ προέτρεπε νὰ εἰπῶ σὲ κάποιο ὅραμα ἢ κάτι ποὺ ἐπετέλεσα στὴν ἔρημο. Μόλις ὅμως τὸν ἀπέκρουσα, λέγοντας, «ἀποστραφείησαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ καταισχυθείησαν οἱ λογιζόμενοί μοι

κακά» (Ψαλμ. ξθ΄ 3), ἀμέσως ὁ δεύτερος ὁ ἐξ ἀριστερῶν μοῦ ψιθύριζε στὸ αὐτί: «Εὖγε! Πολὺ καλὰ ἔκανες! Ἔγινες μέγας, ἀφοῦ ἐνίκησες τὴν ἀναιδέστατη μητέρα μου». Τότε ἐγώ, χρησιμοποιώντας εὔστοχα τὸν ἑπόμενο στίχο τοῦ Ψαλμοῦ, ἀπήντησα: «Ἀποστραφήτωσαν παραυτίκα αἰσχυνόμενοι οἱ λέγοντές μοι· εὖγε, εὖγε πεποίηκας»! (πρβλ. Ψαλμ. ξθ΄ 4).

Ὅταν ἐρώτησα τὸν προορατικὸν αὐτόν, «πῶς ἡ κενοδοξία συμβαίνει νὰ εἶναι μητέρα τῆς ὑπερηφανείας», μοῦ ἀπήντησε:

«Οἱ μὲν ἔπαινοι ἐξυψώνουν καὶ δημιουργοῦν φυσίωσι· ὅταν δὲ ἐξυψωθῇ ἡ ψυχή, τὴν παραλαμβάνει τότε ἡ ὑπερηφάνεια καὶ «ἀναφέρει αὐτὴν ἕως τῶν οὐρανῶν καὶ καταφέρει ἕως τῶν ἀβύσσων» (πρβλ. Ψαλμ. ρς΄ 26).

28. Ὑπάρχει δόξα ποὺ μᾶς ἔρχεται ἀπὸ τὸν Κύριον. «Τοὺς γὰρ δοξάζοντάς με, λέγει, δοξάσω» (Α΄ Βασ. β΄ 30). Καὶ ὑπάρχει δόξα ποὺ εἶναι συνέπεια διαβολικῆς ἐργασίας καὶ ἀπάτης. «Οὐαὶ γάρ, λέγει, ὅταν καλῶς ὑμᾶς εἴπωσι πάντες οἱ ἄνθρωποι» (Λουκ. ς΄ 26).

29. Θὰ ἀντιληφθῆς σαφῶς τὴν πρώτη δόξα, ὅταν τὴν θεωρῆς ἐπικίνδυνη, ὅταν τὴν ἀποφεύγης παντοιοτρόπως καὶ ὅταν ἀποκρύπτης τὴν καλή σου ζωὴ ὅπου καὶ ἂν εὑρίσκεσαι. Τὴν Δευτέρα δόξα ἀντιθέτως θὰ τὴν ἀντιληφθῆς, ὅταν καὶ τὸ παραμικρὸ τὸ κάνης «πρὸς τὸ θεαθῆναι τοῖς ἀνθρώποις» (Ματθ. κγ΄ 5).

Μᾶς ὑποβάλλει ἡ μιαρὰ κενοδοξία νὰ κάνουμε πὼς ἔχομε ἀρετὲς ποὺ δὲ ἔχομε, παραπλανώντας μας μὲ τὸ ρητό: «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα» (Ματθ. ε΄ 16).

Πολλὲς φορὲς ὁ Κύριος ὡδήγησε τοὺς κενοδόξους σε ἀκενοδοξία μὲ κάποιο ἀτιμωτικὸ γεγονὸς ποὺ ἐπέτρεψε νὰ συμβῆ.

30. Ἀρχὴ τῆς ἀκενοδοξίας εἶναι ἡ προφύλαξις τοῦ στόματος καὶ ἡ ἀγάπη τῆς ἀτιμίας. Μέσον, ἡ ἀπόρριψις κάθε ἔργου ποὺ μᾶς προτείνουν οἱ λογισμοὶ τῆς κενοδοξίας. Καὶ τέλος, ἐὰν βεβαίως ὑπάρχει τέλος στὴν ἄβυσσο, τὸ νὰ πράττωμε ἀσυναίσθητα ἐνώπιον πλήθους κάθε τί ποὺ μᾶς ἐκθέτει.

31. Μὴ ἀποκρύπτης τὴν αἰσχύνη σου, μὲ τὴν σκέψι νὰ μὴ γίνης αἰτία σκανδάλου. Ὅμως δὲν πρέπει ἴσως νὰ χρησιμοποιῆται πάντοτε τὸ ἴδιο φαρμακευτικὸ ἔμπλαστρο, ἀλλὰ νὰ λαμβάνεται ὑπ᾽ ὄψιν καὶ τὸ εἶδος τοῦ σφάλματος.

32. Ὅταν ἐμεῖς ἐπιδιώκωμε τὴν δόξα καὶ ὅταν μόνη της μᾶς στέλλεται ἀπὸ ἄλλους καὶ ὅταν ἐπιχειρήσωμε κάτι χάριν κενοδοξίας, τότε ἂς ἐνθυμηθοῦμε τὸ πένθος μας

καὶ τὴν μετὰ συντριβῆς καὶ φόβου προσευχή μας, καὶ τότε ὁπωσδήποτε θὰ τὴν ἐκδιώξωμε τὴν ἀναίσχυντη κενοδοξία, ἐὰν βεβαίως καλλιεργοῦμε πραγματικὰ τὴν προσευχή. Διαφορετικά, ἂς φέρωμε ἀμέσως στὴν σκέψι μας τὴν ὥρα τοῦ θανάτου μας. Καὶ ἂν ἐπιμένη ἀκόμη, ἂς φοβηθοῦμε τουλάχιστον τὴν καταισχύνη ποὺ ἀκολουθεῖ στὴν δόξα αὐτή, ἐφ᾽ ὅσον «ὁ ὑψῶν ἑαυτὸν ταπεινωθήσεται» (Λουκ. ιη΄ 14). «Ταπεινωθήσεται» ὄχι μόνο στὴν ἄλλη ζωή, ἀλλὰ ὁπωσδήποτε καὶ ἐδῶ.

33. Ὅταν οἱ ἐπαινοῦντες ἢ μᾶλλον οἱ ἀποπλανῶντες ἀρχίσουν νὰ μᾶς ἐπαινοῦν, ἂς ἐνθυμηθοῦμε ἀμέσως τὸ πλῆθος τῶν ἀνομιῶν μας, καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἰδοῦμε ὅτι εἴμαστε ἀνάξιοι τῶν ἐπαίνων καὶ τῶν τιμῶν.

34. Ὑπάρχουν καὶ μερικοὶ κενόδοξοι ποὺ θεωροῦν ὑποχρεωμένο τὸν Θεὸν νὰ τοὺς εἰσακούση σὲ ὡρισμένα αἰτήματά τους. Ὁ δὲ Κύριος συνηθίζει νὰ τοὺς προλαμβάνη καὶ νὰ πραγματοποιῆ ὅ,τι θὰ τοῦ ζητοῦσαν στὶς προσευχές τους· καὶ τοῦτο, γιὰ νὰ μὴ τὰ λάβουν μὲ τὴν προσευχὴ καὶ αὐξήσουν τὴν οἴησί τους.

35. Ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον οἱ ἁπλοὶ καὶ ἀπονήρευτοι δὲν περιπίπτουν στὸ φαρμακερὸ αὐτὸ πάθος, ἀφοῦ ἄλλωστε ἡ κενοδοξία εἶναι διώκτης τῆς ἁπλότητος καὶ ἐπίπλαστη συμπεριφορά.

36. Ὑπάρχει κάποιο σκουλήκι πού, ἀφοῦ αὐξηθῆ, βγάζει πτερὰ καὶ πετᾶ στὰ ὕψη. Ὁμοίως καὶ ἡ κενοδοξία σὰν αὐξηθῆ, γεννὰ τὴν ὑπερηφάνεια, ποὺ εἶναι ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ τελείωσις, (ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος), ὅλων τῶν κακῶν.

Βαθμὶς εἰκοστὴ πρώτη!

Ὅποιος ἀπὸ αὐτήν, τὴν κενοδοξία, δὲν αἰχμαλωτίσθηκε, δὲν θὰ περιπέση στὴν ἐχθρὰν τοῦ Θεοῦ ἀκέφαλο ὑπερηφάνεια.

Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης, τῆς Κλίμακος

ΚΛΙΜΑΞ – Ἱ. Μ. Παρακλήτου, Χρ.Ἔκδοσης: 1999

Εκ του ιστοτόπου Ενορίας Ιερού Ναού Αγίας Ζώνης Πατησίων